

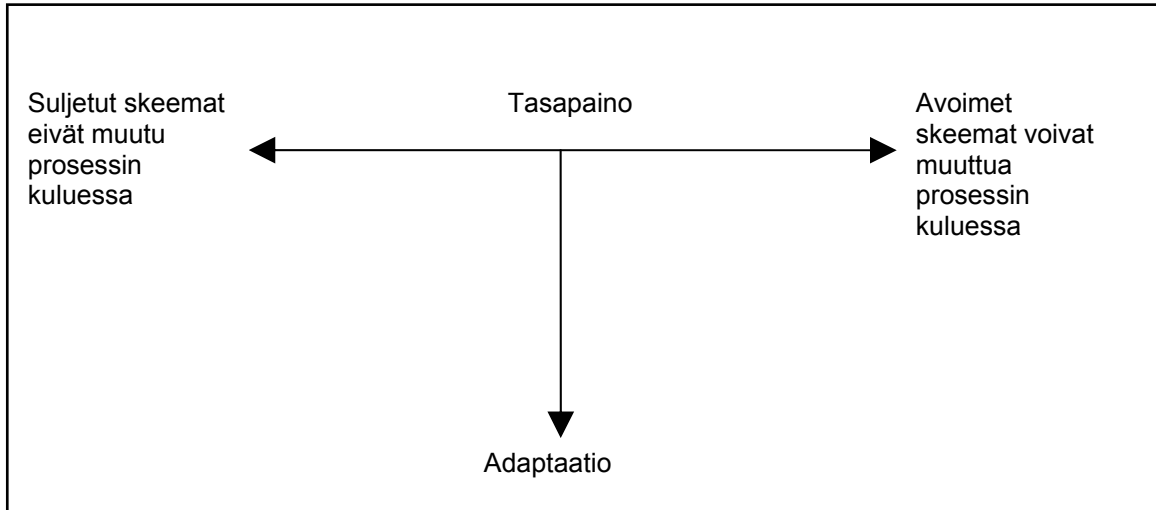
Kielen merkitys lapsen toiminnassa

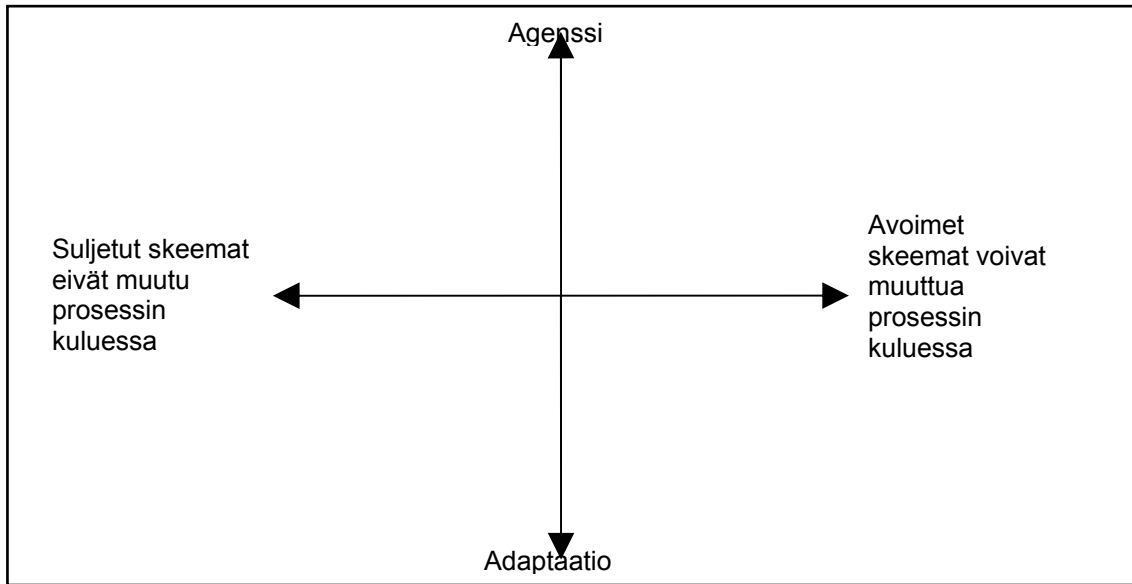
Kuva 1 Tasapaino (Equilibrium) on suljettujen ja avointen tietorakenteiden dynaaminen suhde ...	2
Kuva 2 Lapsen vuorovaikutus ympäristönsä kanssa nähdään lapsen adaptaationa.....	3
Kuva 3 Lasten näkemysten adaptiivinen ja agenttiivinen luonne.....	4
Kuva 4 Tutkimuksen teoreettinen orientaatio	5
Kuva 5 Lapsille esitetyt kysymykset	6
Kuva 6 Ajatellaan että olet pelaamassa peliä jonkun kanssa ja toinen ei noudata pelin sääntöjä. Mitä sitten teet? Lasten kaikki vastaukset	7
Kuva 7 Lasten vastausten jaottelu sen mukaan liittyvätkö ne toisen lapsen sääntöjen rikkomiseen vai eivät.....	8
Kuva 8 Avoimen ja suljetun vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin....	9
Kuva 9 Lasten vastauksen jaoteltuna niiden sisältämän agenssin tai adaptaation mukaan.....	10
Kuva 10 Muuttavan vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin	11
Kuva 11 Adaptoituvan vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin	12
Kuva 12 Lasten vastaukset jaoteltuna niiden sisältämän agenssin ja avoimuuden perusteella...	13
Kuva 13 Avoimen ja adaptoituvan (mukautuvan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen.....	14
Kuva 14 Avoimen ja muuttavan (osallistuvan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen.....	15
Kuva 15 Suljetun ja muuttavan (dominoivan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen.....	16
Kuva 16 Suljetun ja adaptoituvan (erillisen) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen.....	17
Kuva 17 Lasten epätietoiset vastaukset sääntöjenrikkomistilanteessa.....	18
Kuva 18 Epätietoisien strategioiden yhteydet muihin muuttujiin	19
Kuva 19 Esiopsin eri tavoitealueiden arvostaminen.....	20
Kuva 20 Yleisten tavoitteiden arvostaminen	21
Kuva 21 Eri kielen tavoitealueiden arvostaminen.....	22
Kuva 22 Kielen tavoitteiden korrelaatiot muiden tavoitealueiden kanssa	23
Kuva 23 Kymmenen keskeisintä tavoitealuetta kahden faktorin ratkaisussa.....	24
Kuva 24 Kielen tavoitteiden sijoittuminen kahden faktorin ratkaisussa.....	25
Kuva 25 Tavoitealueiden sijoittuminen kahden faktorin ratkaisussa.....	26
Kuva 26 Kielen tavoitteiden korrelaatiot tavoitealueiden kahden faktorin ratkaisun kanssa.....	27
Kuva 27 "Innostunut esiopetuksesta": Korrelaatiot eri tavoitealueiden kanssa.....	29
Kuva 28 "innostunut esiopetuksesta" korrelaatiot yleisten tavoitteiden kanssa	30
Kuva 29 Kielen tavoitteiden yhteyksien muutos yleisiin tav. verrattuna	31
Kuva 30 Erilaisia näkökulmia toimintaan ja suunnitteluun	32
Kuva 31 Esimerkkejä päiväkotitilanteista	33
Kuva 32 Päiväkodin erilaisia orientaatiotapoja.....	34
Kuva 33 Suhtautuminen erilaisissa päiväkotitilanteissa	35
Kuva 34 Näkökulmat suunnitteluun liittyen (esimerkki).....	36
Kuva 35 Kielen merkitys varhaiskasvatuksessa.....	37

Kuva 1 Tasapaino (Equilibrium) on suljettujen ja avointen tietorakenteiden dynaaminen suhde

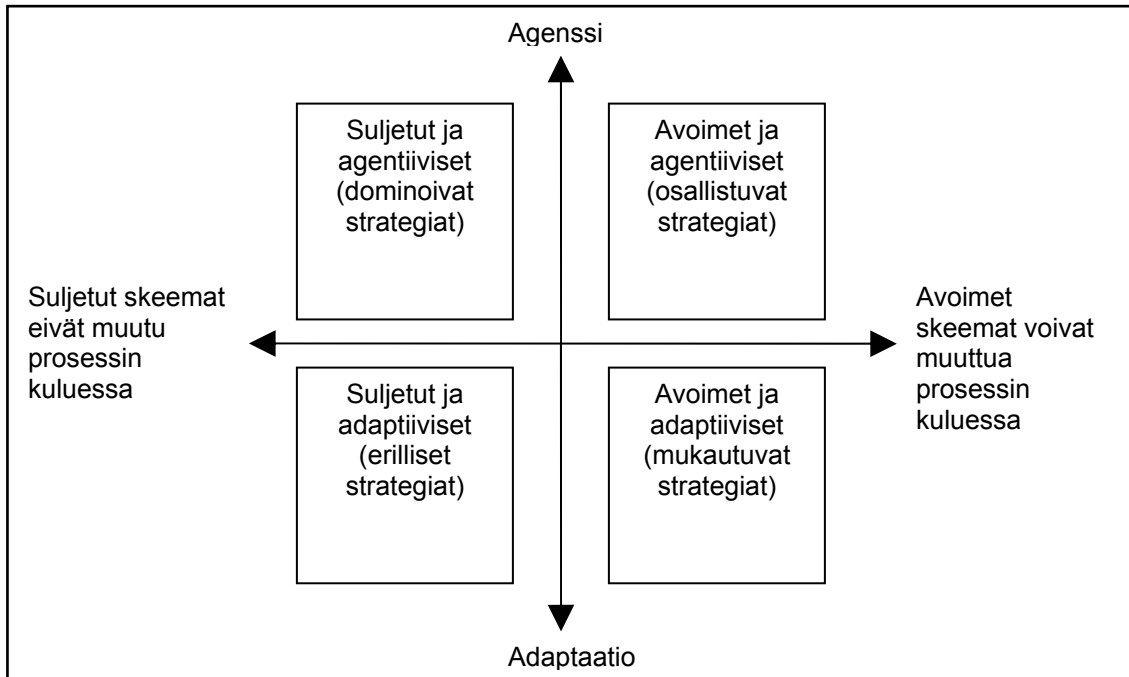

Kuva 2 Lapsen vuorovaikutus ympäristönsä kanssa nähdään lapsen adaptaationa

Kuva 3 Lasten näkemysten adaptiivinen ja agentiivinen luonne

Kuva 4 Tutkimuksen teoreettinen orientaatio

Kuva 5 Lapsille esitetyt kysymykset

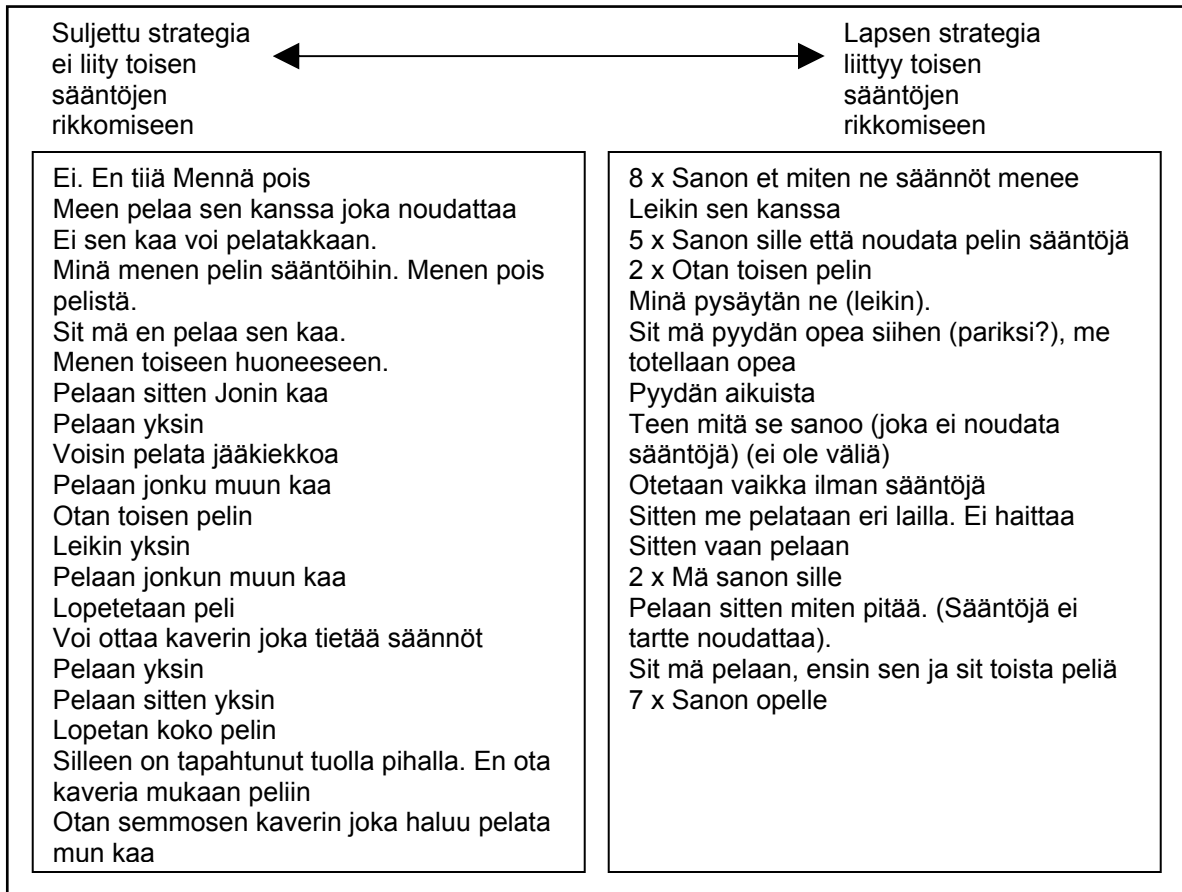
1. Ajatellaan että olet leikkimässä ja että jollain toisella onkin juuri se tavara jonka itse haluaisit? Mitä teet?
2. Mitä sinä sitten teet kun olet leikkimässä ja joku tulee häiritsemään sinua ja keskeyttämään sun leikkiä?
3. Ajatellaan että olet leikkimässä jonkun kanssa ja toinen haluaakin vaihtaa leikkiä. Mitä sinä teet?
4. Mitäs sitten jos kaveri ei suostukaan leikkimään sun kanssa? Mitä teet?
5. Ajatellaan semmosta tilannetta että joku tulee kiusaamaan sinua. Mitä sinä sitten teet?
6. Kun tulee semmoinen tilanne että aikuinen tulee keskeyttämään ja lopettamaan sun leikkiä niin mitä sinä sitten teet?
7. Ajatellaan että olet leikkimässä kaverin kanssa ja sinä haluaisitkin jo vaihtaa leikkiä mutta kaveri ei. Mitä sinä teet?
8. Mitäs sitten jos päiväkodissa käy niin, että aikuinen ei suostu leikkimään sun kanssa. Mitä teet?
9. Ajatellaan että olet pelaamassa peliä jonkun kanssa ja toinen ei noudata pelin sääntöjä. Mitä sitten teet?
10. Mitäs sitten jos olet juuri tekemässä jotain tärkeää työtä ja joku tulee häiritsemään sinua, niin mitä teet?
11. Ajattele sellaista tilannetta että työsi menee pilalle ja sinä epäonnistut. Mitä sinä teet silloin?
12. Mitä sinä teet jos joku vie sulta sun tavarasi?
13. Ajattele että päiväkodissa aikuinen hermostuu sinuun ja moittii sua. Mitä sinä sitten teet?
14. Päiväkodista ei saa lähteä yksin kotiin kesken päivän mutta sinä haluaisit jo kotiin. Mitä sinä sitten teet?
15. Mitäs jos sinä jäät päiväkodissa muitten keskellä yksin? Mitä teet?

(Toiminnan ehto, johon luokitus perustuu, on alleviivattu)

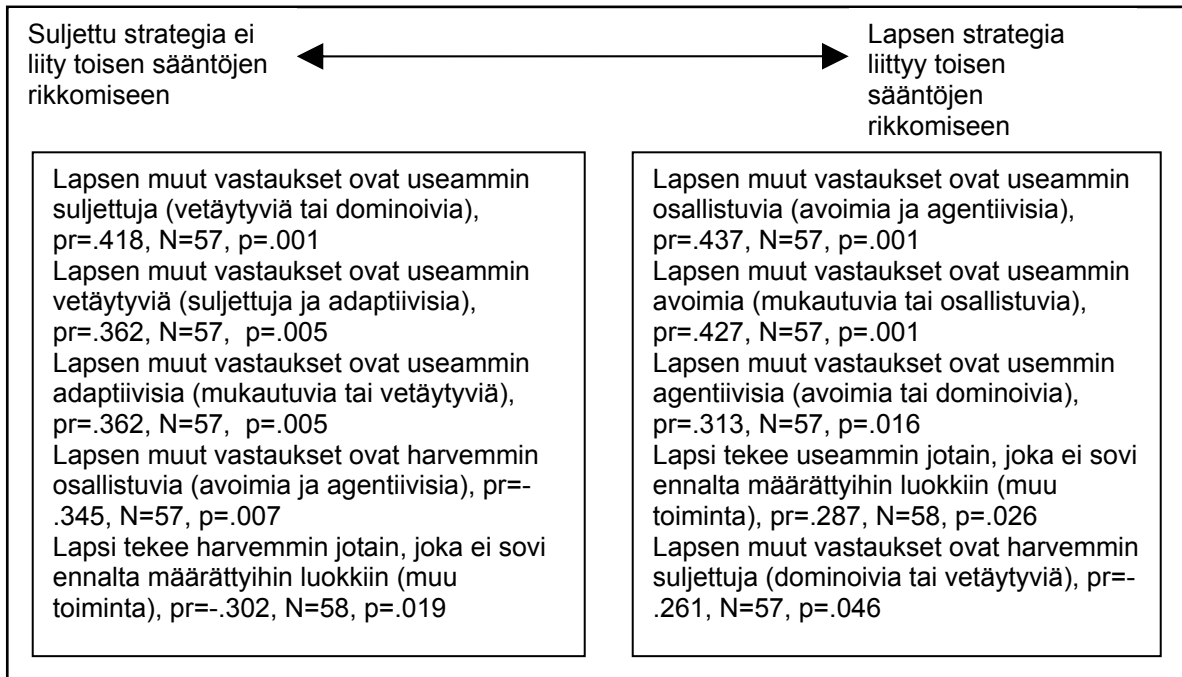
Kuva 6 Ajatellaan että olet pelaamassa peliä jonkun kanssa ja toinen ei noudata pelin sääntöjä. Mitä sitten teet? Lasten kaikki vastaukset

• Teen mitä se sanoo (joka ei noudata sääntöjä) (ei ole väliä) • Sanon opelle • Otetaan vaikka ilman sääntöjä • On. Voi kertoa opelle • Ei. En tiä Mennä pois • Meen pelaa sen kanssa joka noudattaa • Sitten me pelataan eri lailla. Ei haittaa • Sitten vaan pelaan • Ei sen kaa voi pelatakkaan. • Minä menen pelin sääntöihin, menen pois pelistä. • Sit mä en pelaa sen kaa. • Siin on ohjeet, ne voi lukea. • Meneen toiseen huoneeseen. • Pelaan sitten miten pitää, (sääntöjä ei tartte noudattaa). • Minä pysäytän ne (leikin). • En tiä • Sit mä pyydän opea siihen (pariksi?), me totellaan opea • Pelaan sitten Jonin kaa • Pyydän aikuista	• Pelaan yksin • Sanon että please noudata sääntöjä • Leikin sen kanssa • Sit ei tiä • Mä sanon sille • Voisin pelata jääkiekkoa • En tiä • Pelaan jonku muun kaa • Mä sanon sille • Otan toisen pelin • Leikin yksin • Sit mä pelaan, ensin sen ja sit toista peliä • En mä tiä • Pelaan jonkun muun kaa • Pyytää aikuisen • Opetan sille • Lopetetaan peli • Sanon "kunnolla" • Voi ottaa kaverin joka tietää säännöt • En tiedä • Kerron opelle • - • Pikkutyttö kotona • Otan toisen pelin • En mä tiä • En tiedä. Mä meen sitten • Opetan • Pelaan yksin Sitten mä voin opettaa	• Sit mä sanon sille mitkä on pelin säännöt • Pelaan sitten yksin • Käyn kertoo • Sanon et miten ne säännöt menee • Mä meen kertoo, ettei se noudata sääntöjä, ope tulee • Lopetan koko pelin • En mä muista, ehdotan peliä ??? • Sanon sille että noudata pelin sääntöjä • Sit mä opetan • Sanon että pitää tehdä niinku pitää • Mä meen kertoon • Silleen on tapahtunut tuolla pihalla, en ota kaveria mukaan peliin • Annan ohjeen sille • Sanon noudata pelin sääntöjä • Ei tietoa • Sit mä otan toinen peli • Joona tulee mun mukaan ??? • Otan semmosen kaverin joka halua pelata mun kaa • Sanon sille, jos mä rikin säännön???

Kuva 7 Lasten vastausten jaottelu sen mukaan liittyytkö ne toisen lapsen sääntöjen rikkomiseen vai eivät

Kuva 8 Avoimen ja suljetun vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 9 Lasten vastauksen jaoteltuna niiden sisältämän agenssin tai adaptaation mukaan

Agenssi

Pelaan jonku muun kaa
 Sit mä pyydän opea siihen (pariksi?), me totellaan opea
 Pyydän aikuista
 Meen pelaa sen kanssa joka noudattaa
 Minä pysäytän ne (leikin).
 Pelaan jonkun muun kaa
 Otan semmosen kaverin joka halua pelata mun kaa
 2 x Mä sanon sille
 5 x Sanon sille että noudata pelin sääntöjä
 8 x Sanon et miten ne säännöt menee
 Lopetan koko pelin
 2 x Otan toisen pelin
 Silleen on tapahtunut tuolla pihalla, en ota kaveria mukaan peliin
 7 x Sanon opelle
 Voi ottaa kaverin joka tietää säännöt
 Lopetetaan peli

Adaptaatio

Voisin pelata jääkiekkoa
 4 x Pelaan yksin
 Otetaan vaikka ilman sääntöjä
 2 x Sit mä en pelaa sen kaa.
 Otan toisen pelin
 Sitten vaan pelaan
 Ei. En tiiä Mennä pois
 Sit mä pelaan, ensin sen ja sit toista peliä
 Menen toiseen huoneeseen.
 Teen mitä se sanoo (joka ei noudata sääntöjä) (ei ole väliä)
 Sitten me pelataan eri lailla, ei haittaa
 Pelaan sitten Jonin kaa
 Leikin sen kanssa
 Pelaan sitten miten pitää, (sääntöjä ei tartte noudattaa).
 Minä menen pelin sääntöihin, menen pois pelistä.

Kuva 10 Muuttavan vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin**Agenssi**

- Lapsen muut vastaukset ovat useammin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=.492$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=.481$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden lähellä aikuinen käyttää vähemmän aikaa lasten tarkkailuun (aik. ei osall. toim.), $pr=-.476$, $N=762$, $p=.000$
- Lähin aikuinen käyttää vähemmän aikaa lasten tarkkailuun (aik. ei osall. toimintaan), $pr=-.318$, $N=57$, $p=.014$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin avoimia (mukautuvia tai osallistuvia), $pr=.310$, $N=57$, $p=.017$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden lähellä aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=.293$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsi tekee useammin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=.285$, $N=58$, $p=.028$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat vähemmän vain yhteen lapseen, $pr=-.278$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat vähemmän ei-sosiaalisiin asioihin, $pr=-.275$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin mukautuvia (avoimia ja adaptiivisia), $pr=-.268$, $N=57$, $p=.040$
- Lapsi suuntaa huomionsa harvemmin vain yhteen lapseen, $pr=-.292$, $N=58$, $p=.024$

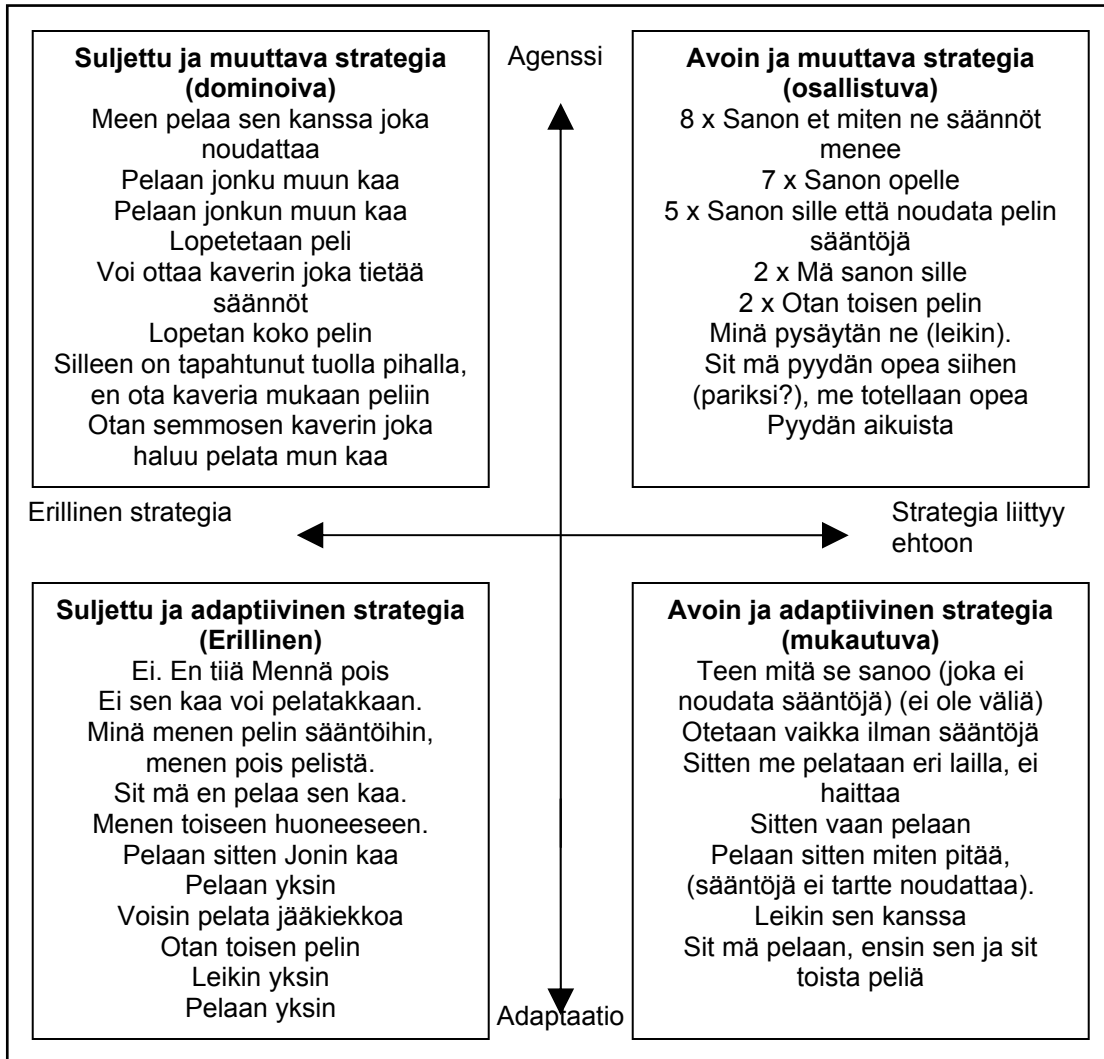
Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 11 Adaptoituvan vastausstrategian yhteys lapsen toimintaan ja päiväkotitilanteisiin**Adaptaatio**

- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=.579$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin adaptiivisia (mukautuv. tai vetäyt.), $pr=.494$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsen lähin aikuinen tarkkailee enemmän lapsia (aik. ei osallistu toim.), $pr=.487$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.464$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=-.424$, $N=57$, $p=.001$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin mukautuvia (avoimia ja adaptiiv.), $pr=.413$, $N=57$, $p=.001$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin osallistuvia (avoimia ja agenttiiv.), $pr=-.408$, $N=57$, $p=.001$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka tekevät paljon tehtäviä (itsenäiset tehtävät, ruoka-apulainen jne.), $pr=.367$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen lähimmällä aikuisella on harvemmin lapsikontakti, $pr=-.354$, $N=57$, $p=.006$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähimmällä aikuisella on lapsikontaktia, $pr=-.334$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat enemmän toiseen lapseen, $pr=.330$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiiv.), $pr=.329$, $N=57$, $p=.011$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat enemmän ei-sosiaalisiin asioihin, $pr=.327$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen lähin aikuinen toimii harvemmin muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.322$, $N=57$, $p=.013$
- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen useammin mukautuu lasten toimintaan, $pr=.318$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsi tekee harvemmin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=-.305$, $N=58$, $p=.018$
- Lapsen lähin aikuinen toimii enemmän yhdessä lasten kanssa, $pr=.288$, $N=57$, $p=.027$
- Lapsi suuntautuu useammin toisiin lapsiin, $pr=.287$, $N=767$, $p=.000$
- Lapsi on opettajien arvion mukaan enemmän mukautuva, $pr=.278$, $N=57$, $p=.034$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, jotka opettajien arvion mukaan ovat vaikutusvaltaisia, $pr=-.275$, $N=740$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden toiminta harvemmin sopii ennalta määrättyihin luokkiin, $pr=-.273$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr=.270$, $N=57$, $p=.038$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, jotka suuntautuvat useaan lapseen kerrallaan, $pr=-.265$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen useammin toimii yhdessä lasten kanssa, $pr=.255$, $N=762$, $p=.000$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 12 Lasten vastaukset jaoteltuna niiden sisältämän agenssin ja avoimuuden perusteella

Kuva 13 Avoimen ja adaptoituvan (mukautuvan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Avoim ja adaptiivinen strategia (mukautuva)

- Lapsen lähin aikuinen mukautuu useammin lasten toimintaan, $pr=.511$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=.441$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsen lähin aikuinen tarkkailee enemmän lapsia (aik. ei osallistu toim.), $pr=.391$, $N=57$, $p=.002$
- Lapsen lähin aikuinen toimii harvemmin muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.362$, $N=57$, $p=.005$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.334$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin mukautuvia (avoimia ja adaptiivisia), $pr=.333$, $N=57$, $p=.010$
- Lapsen lähin aikuinen toimii enemmän yhdessä lasten kanssa , $pr=.312$, $N=57$, $p=.016$
- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, jotka tekevät enemmän tehtäviä , $pr=.310$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=-.282$, $N=57$, $p=.031$
- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen useammin mukautuu lasten toimintaan, $pr=.273$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat enemmän toiseen (yhteen) lapseen, $pr=.267$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsi "hengailee" enemmän kavereiden kanssa (yhdessäolo, juttelu, kulkeminen), $pr=.266$, $N=58$, $p=.040$
- Lapsi suuntaa huomionsa enemmän toiseen (yhteen) lapseen, $pr=.265$, $N=58$, $p=.041$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 14 Avoimen ja muuttavan (osallistuvan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Avoim ja agenttiivinen strategia (osallistuva)

- Lapsen muut vastaukset ovat useammin osallistuvia (avoimia ja agenttiivisia), $pr=.622$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=.580$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin avoimia (mukautuvia tai osallistuvia), $pr=.462$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsi tekee useammin jotain, joka ei sovi ennalta määrättyihin luokkiin (muu toiminta), $pr=.402$, $N=58$, $p=.001$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr=-.354$, $N=57$, $p=.006$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=-.350$, $N=57$, $p=.007$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=-.319$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsi suuntaa huomionsa harvemmin toiseen lapseen, $pr=-.280$, $N=58$, $p=.030$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiivisia), $pr=-.275$, $N=57$, $p=.035$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka suuntautuvat vähemmän vain yhteen lapseen, $pr=-.266$, $N=764$, $p=.000$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 15 Suljetun ja muuttavan (dominoivan) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Suljettu ja agenttiivinen (dominoiva)

- Lapsi on vähemmän vetäytyvä (opettajien arvio), $pr=-.338$, $N=58$, $p=.008$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin suljettuja (dominoivia tai vetäytyviä), $pr=.337$, $N=57$, $p=.009$
- Lapsen vuorovaikutus on observoinnissa useammin kirjattu dominoivaksi, $pr=.292$, $N=58$, $p=.024$
- Lapsi on vähemmän vetäytyvä (vanhempien arvio), $pr=-.284$, $N=48$, $p=.045$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka tekevät vähemmän tehtäviä (apulaisina, itsen. tehtävät), $pr=-.265$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, jotka ovat muutosorientoituneita (vanhempien arvio), $pr=.259$, $N=657$, $p=.000$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 16 Suljetun ja adaptoituvan (erillisen) strategian yhteys lasten toimintaan ja päiväkotitilanteiden muotoutumiseen

Suljettu ja adaptiivinen (erillinen)

- Lapsi suuntautuu enemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen tarkkailee lapsi (aik. ei osall. toim.), $pr=.324$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat useammin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=.308$, $N=57$, $p=.018$
- Lapsi suuntautuu vähemmän lapsiin, joiden lähin aikuinen toimii muuttuvassa tilanteessa (usea konteksti), $pr=-.275$, $N=762$, $p=.000$
- Lapsen lähin aikuinen tarkkailee vähemmän lapsia (aik. ei osallistu toim.), $pr=.258$, $N=57$, $p=.049$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin agenttiivisia (avoimia tai dominoivia), $pr=-.257$, $N=57$, $p=.049$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Kuva 17 Lasten epätietoiset vastaukset sääntöjenrikkomistilanteessa

En mä muista. Ehdotan peliä???

Ei tietoa

En mä tiä

En mä tiä

En tiedä

En tiedä. Mä meen sitten

En tiä

- (ei vastausta)

En tiä

Joona tulee mun mukaan ???

Pikkutyttö kotona

Sanon sille. Jos mä rikon säännön???

Sit ei tiä

Kuva 18 Epätietoisten strategioiden yhteydet muihin muuttujiin**Epätietoinen**

- Lapsen muutkin vastaukset ovat useammin epätietoisia, $pr=.505$, $N=57$, $p=.000$
- Lapsi leikkii vähemmän esineleikkejä, $pr=-.340$, $N=57$, $p=.008$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin adaptiivisia (mukautuvia tai vetäytyviä), $pr=-.301$, $N=57$, $p=.021$
- Lapsi suuntautuu lapsiin, joiden vuorovaikutus observoinnissa on useammin kirjattu dominoivaksi, $pr=.298$, $N=764$, $p=.000$
- Lapsen muut vastaukset ovat harvemmin vetäytyviä (suljettuja ja adaptiivisia), $pr=-.269$, $N=57$, $p=.039$

Korrelaatiot ovat osittaiskorrelaatioita (pr), joissa lasten iän ja sukupuolen vaikutus on kontrolloitu.

Aikuisten kielen arvostamisen yhteys lapsikäsitukseen

Kuva 19 Esiopsin eri tavoitealueiden arvostaminen

Ops-alue	Keskiarvo	Keskih.
Yl. tav.	4.21	0.56
Ymp. ja luonnont. yht.	3.92	0.75
Fyys. & mot. keh. yht.	3.78	0.83
Kieli ja vuorov. yht.	3.77	0.64
Matem. yht.	3.61	0.83
Eett ja kultt. kats.yht.	3.54	0.76
Terveys yht.	3.54	0.87
Käden taidot yht.	3.34	0.91
Kuvataide yht.	3.21	0.95
Kuva+mus+käsi yht.	3.16	0.84
Uskontokasv. yht.	2.93	1.10
Musiikki yht.	2.93	0.99
Elämankatsomustieto yht	2.54	1.13

Kuva 20 Yleisten tavoitteiden arvostaminen

	Ka	Keskih.
Yl tav. toisten huomioim.	4.49	0.68
Yl tav. tek. ja opp. ilo	4.42	0.68
Yl.tav. yhd. tek. taito	4.39	0.72
Yl tav.myönt. minäkuva	4.36	0.75
Yl tav. vastuunt. ryhmän jäsen	4.24	0.79
Yl tav. hyvä käytös	4.19	0.84
Yl tav. hyv. erilaisuutta	4.17	0.84
Yl tav. ajattelun taidot keh.	4.09	0.82
Yl tav. tunne-elämän keh.	4.03	0.84
Yl tav. elämänhall. taidot	4.00	0.78
Yl tav: oppimaan opp. taidot	3.85	0.87

Kuva 21 Eri kielen tavoitealueiden arvostaminen

Kielen tavoite	Keskiarvo	Keskihajonta
Kieli tav. vuorov. taidot keh.	4.36	0.69
Kieli tav. sanavarasto	4.08	0.82
Kieli tav. kiinnostuu luk.+kirj.	3.85	0.91
Kieli tav. kiinnostuu kirj.	3.70	0.91
Kieli tav. harjaantuu tv.	2.87	0.98

Kuva 22 Kielen tavoitteiden korrelaatiot muiden tavoitealueiden kanssa

	Kieli ja vuorov. yht.
Matem. yht.	0.71
Yl. kasv. tav. yht	0.69
Eett ja kultt. kats.yht.	0.59
Kuva+mus+käsi yht.	0.58
Fyys. & mot. keh. yht.	0.55
Terveys yht.	0.52
Musiikki yht.	0.51
Käden taidot yht.	0.50
Kuvataide yht.	0.49
Ymp. ja luonnont. yht.	0.48
Uskontokasv. yht.	0.44
Elämankatsomustieto yht	0.41

All correlation significances are .000

Kuva 23 Kymmenen keskeisintä tavoitealuetta kahden faktorin ratkaisussa

	Kulttuuri (est. taide)	Lapsen kehitys, kasvatus
Kuvat. Vaalii est. arvoja	.748	.225
Elämäkats. valm. kohd. vak.	.728	.170
Kuvat. ymmärtää ja nauttii	.726	.149
Käden t. arv. käsillä tek.	.709	.151
Fyys keh kunnan kohotus	.707	.164
Kuvat. Vis. hav.kyky keh.	.693	.224
Terveys tied. oma hyvinv. tekijät	.681	.247
Käden t. Kestävä kehitys	.677	.260
Mus. musiikkiperinne	.665	.183
Elämäkats. kunn. eril vak.	.665	.216
Yl tav. tunne-elämän keh.	.232	.706
Yl tav. toisten huomioim.	.128	.699
Eett. kasv. ratk. ristiriitoja	.251	.690
Eett. kasv. kunnioitus	.244	.677
Kieli tav. vuorov. taidot keh.	.164	.672
Yl tav. ajattelun taidot keh.	.267	.670
Eett. kasv. itseluottamus ja arv.	.249	.652
Yl tav.myönt. minäkuva	.174	.648
Mat. tav. luova ong. ratk.	.365	.647
Yl tav. vastuunt. ryhmän jäsen	.184	.627

Kuva 24 Kielen tavoitteiden sijoittuminen kahden faktorin ratkaisussa

Kielen tavoitteet	kulttuuri (est., taide, eett.)	Lapsen kehitys, kasvatus
Kieli tav. vuorov. taidot keh.	.164	.672
Kieli tav. sanavarasto	.281	.585
Kieli tav. harjaantuu tv.	.483	.417
Kieli tav. kiinnostuu kirj.	.411	.481
Kieli tav. kiinnostuu luk.+kirj.	.261	.407

Extraction Method: Maximum Likelihood. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a Rotation converged in 3 iterations.

Kuva 25 Tavoitealueiden sijoittuminen kahden faktorin ratkaisussa

	Culture	Development
Kuvataide yht.	0.7482	0.279
Käden taidot yht.	0.747	0.329
Elämankatsomustieto yht	0.7105	0.265
Musiikki yht.	0.6928	0.329
Terveys yht.	0.6723	0.393
Uskontokasv. yht.	0.664	0.308
Ymp. ja luonnont. yht.	0.66	0.346
Fyys. & mot. keh. yht.	0.6199	0.401
Eett ja kultt. kats.yht.	0.5926	0.584
Yl. kasv. tav. yht	0.3087	0.788
Kieli ja vuorov. yht.	0.3572	0.761
Matem. yht.	0.329	0.747

Extraction Method: Maximum Likelihood.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization

Kuva 26 Kielen tavoitteiden korrelaatiot tavoitealueiden kahden faktorin ratkaisun kanssa

Tavoitteet	Kulttuuri	Kehitys
Kieli tav. harjaantuu tvt.	0.40	0.63
Kieli tav. kiinnostuu kirj.	0.36	0.64
Kieli tav. sanavarasto	0.25	0.71
Kieli tav. vuorov. taidot keh.	0.22	0.65
Kieli tav. kiinnostuu luk.+kirj.	0.19	0.57

**“Innostunut esiopetuksesta”: Korrelaatio
tavoitealueiden kahden faktorin ratkaisun kanssa:
kulttuuri (0.161), Lapsen kehitys (0.446)**

Kuva 27 “Innostunut esiopetuksesta”: Korrelaatiot eri tavoitealueiden kanssa

Yl. kasv. tav. yht	0.46
Kieli ja vuorov. yht.	0.39
Matem. yht.	0.36
Eett ja kultt. kats.yht.	0.33
Ymp. ja luonnont. yht.	0.31
Musiikki yht.	0.28
Fyys. & mot. keh. yht.	0.27
Kuva+mus+käsi yht.	0.27
Uskontokasv. yht.	0.26
Käden taidot yht.	0.24
Terveys yht.	0.23
Kuvataide yht.	0.19
Elämankatsomustieto yht	0.17

Kuva 28 “innostunut esiopetuksesta” korrelaatiot yleisten tavoitteiden kanssa

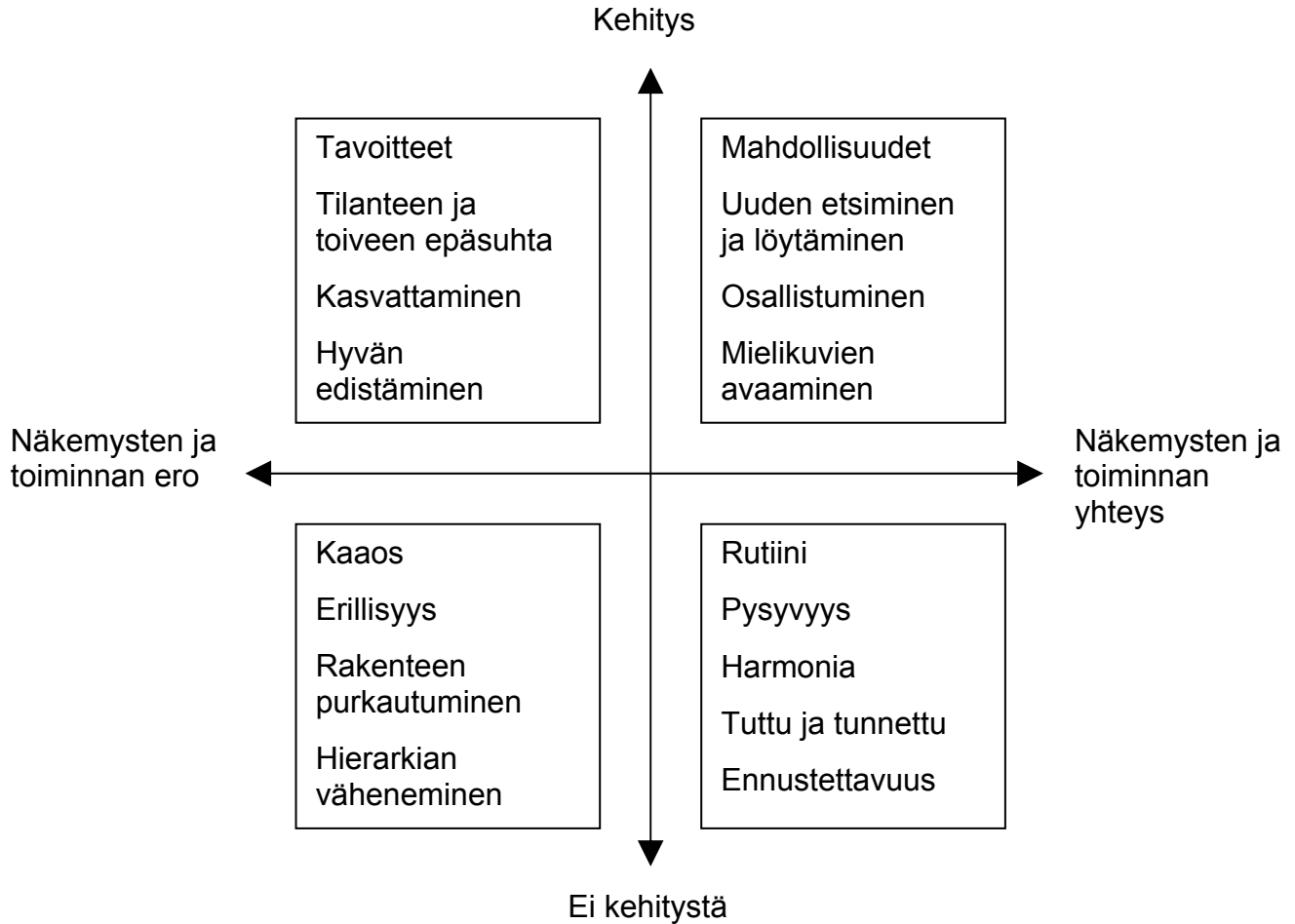
	Enthusiasm about preschool	Mean
Yl tav. ajattelun taidot keh.	0.39	4.09
Yl tav: oppimaan opp. taidot	0.38	3.85
Yl.tav. yhd. tek. taito	0.37	4.39
Yl tav.myönt. minäkuva	0.37	4.36
Yl tav. vastuunt. ryhmän jäsen	0.34	4.24
Yl tav. toisten huomioim.	0.34	4.49
Yl tav. hyvä käytös	0.33	4.19
Yl tav. tek. ja opp. ilo	0.31	4.42
Yl tav. tunne-elämän keh.	0.29	4.03
Yl tav. elämänhall. taidot	0.28	4
Yl tav. hyv. erilaisuutta	0.26	4.17

Kuva 29 Kielen tavoitteiden yhteyksien muutos yleisiin tav. verrattuna

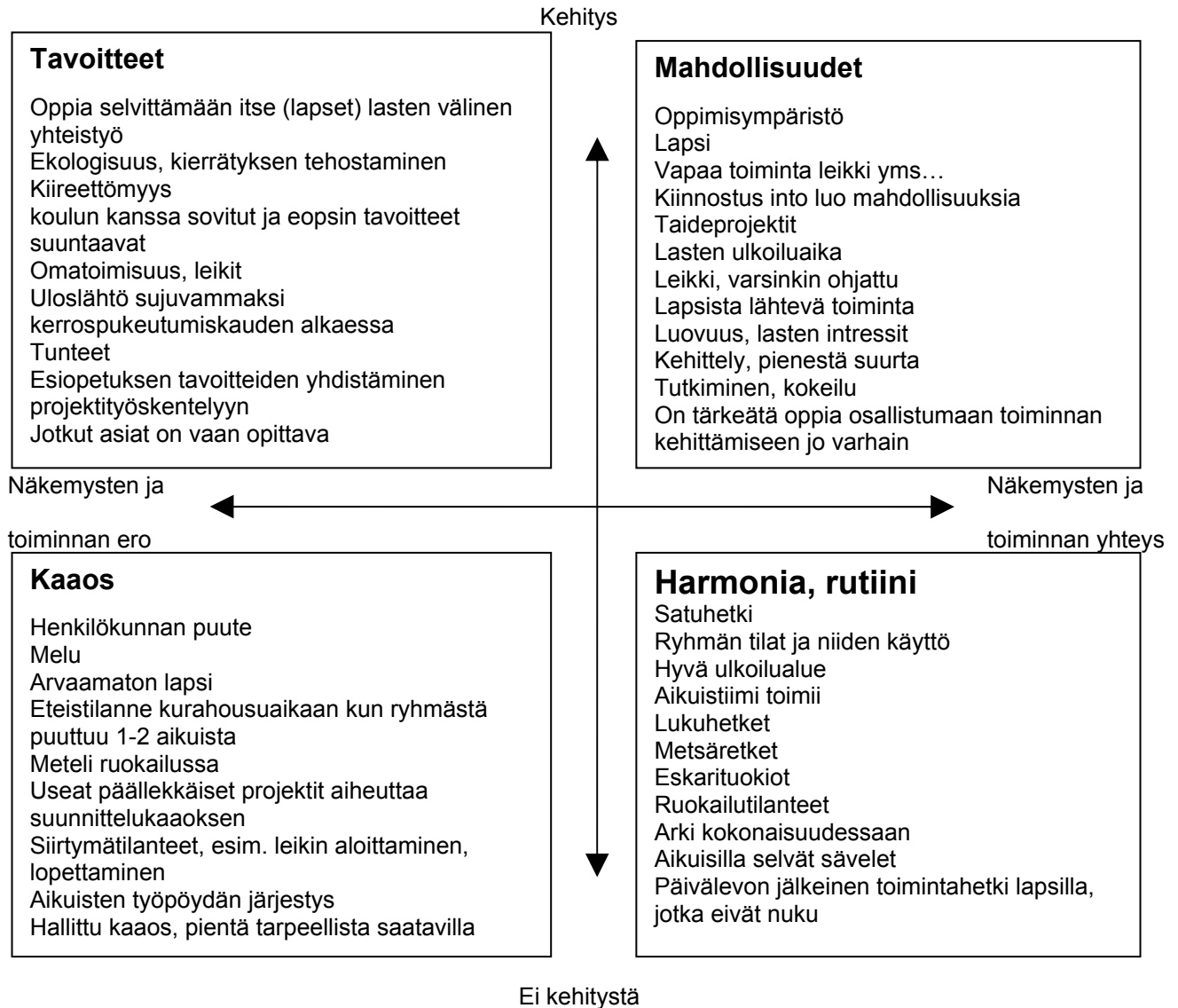
Yleiset tavoitteet	Korrelaatiot kielen tavoitteisiin	Muutos yl. tav. järjestykseen (taulukko 2)
Kehitys ja ajattelutaidot	0.57	+7
Aineksia tunne-elämän kehitykselle	0.56	+7
Oppii hyvää käyttäytymistä	0.53	+3
Oppii oppimaan	0.52	+7
Yhdessä toimimisen taidot	0.48	-2
Oppii ottamaan toiset huomioon	0.47	-5
Elämönhallinnan taidot	0.46	+3
Oppii hyväksymään erilaisuutta	0.45	-1
Myönteinen minäkuva	0.44	-5
Vastuuntuntoinen ryhmän jäsen	0.42	-5
Kokee tekemisen ja oppimisen iloa	0.40	-9

Correlations are Spearman coefficients

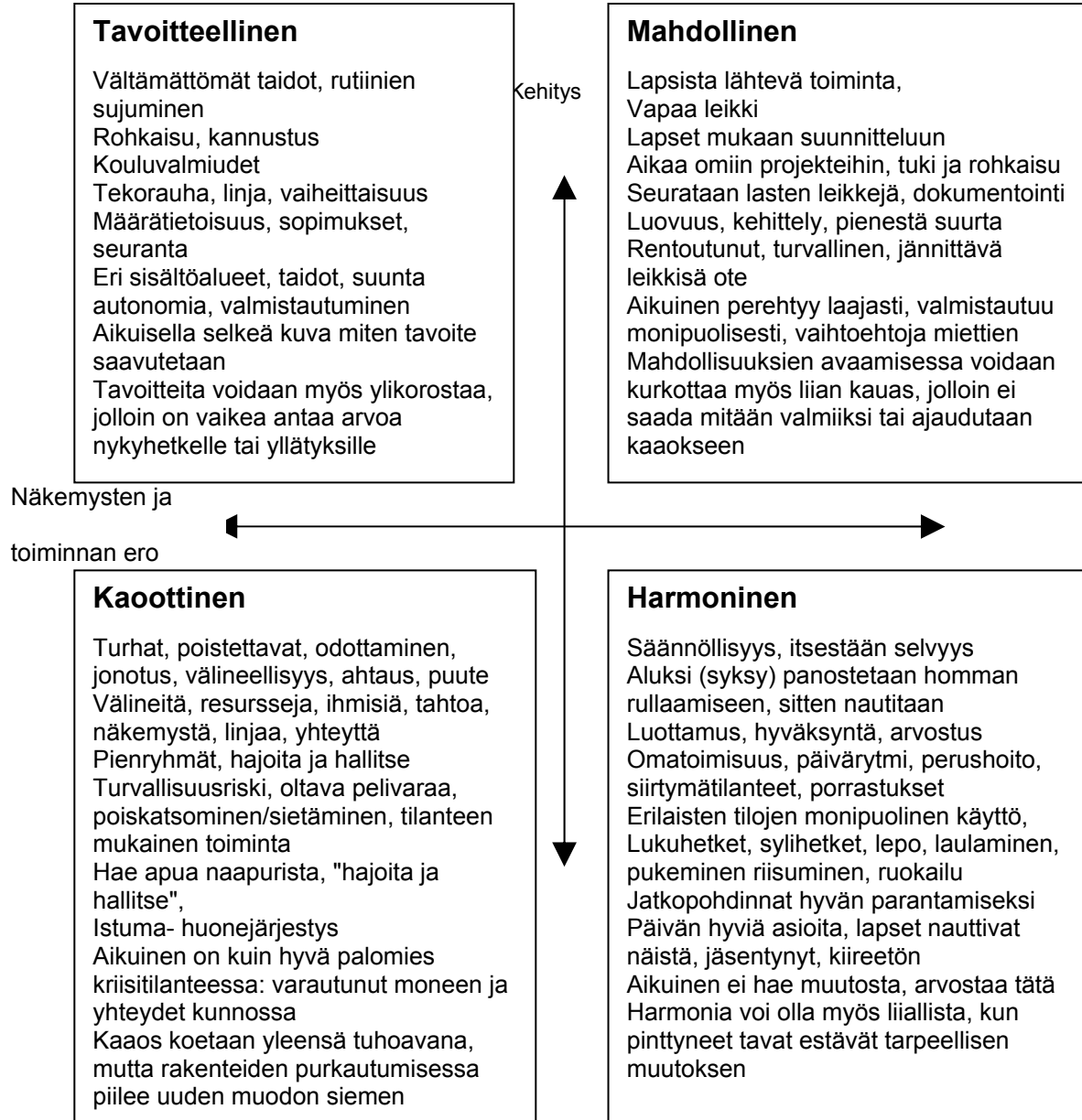
Kuva 30 Erilaisia näkökulmia toimintaan ja suunnitteluun

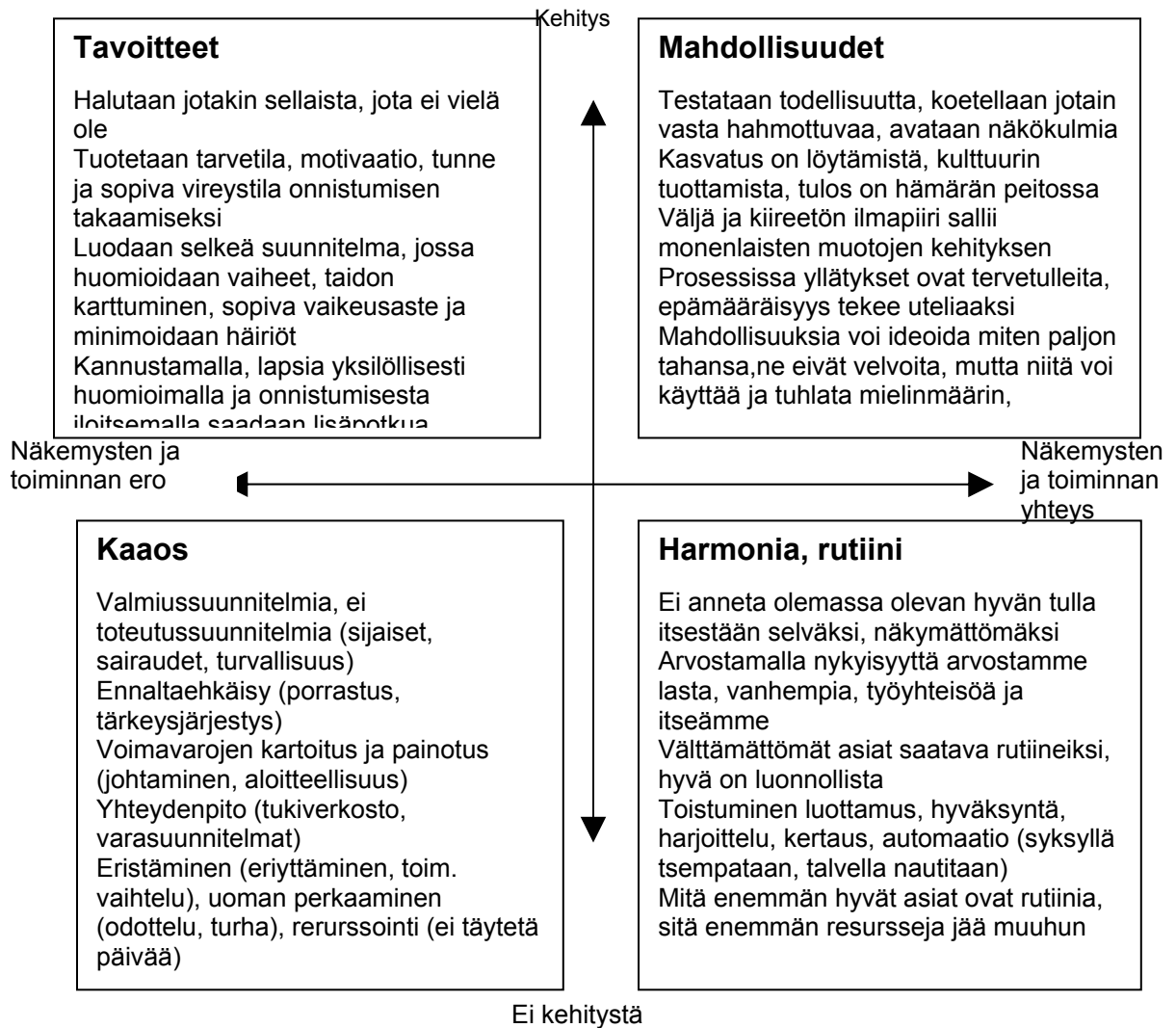
Kuva 31 Esimerkkejä päiväkotitilanteista

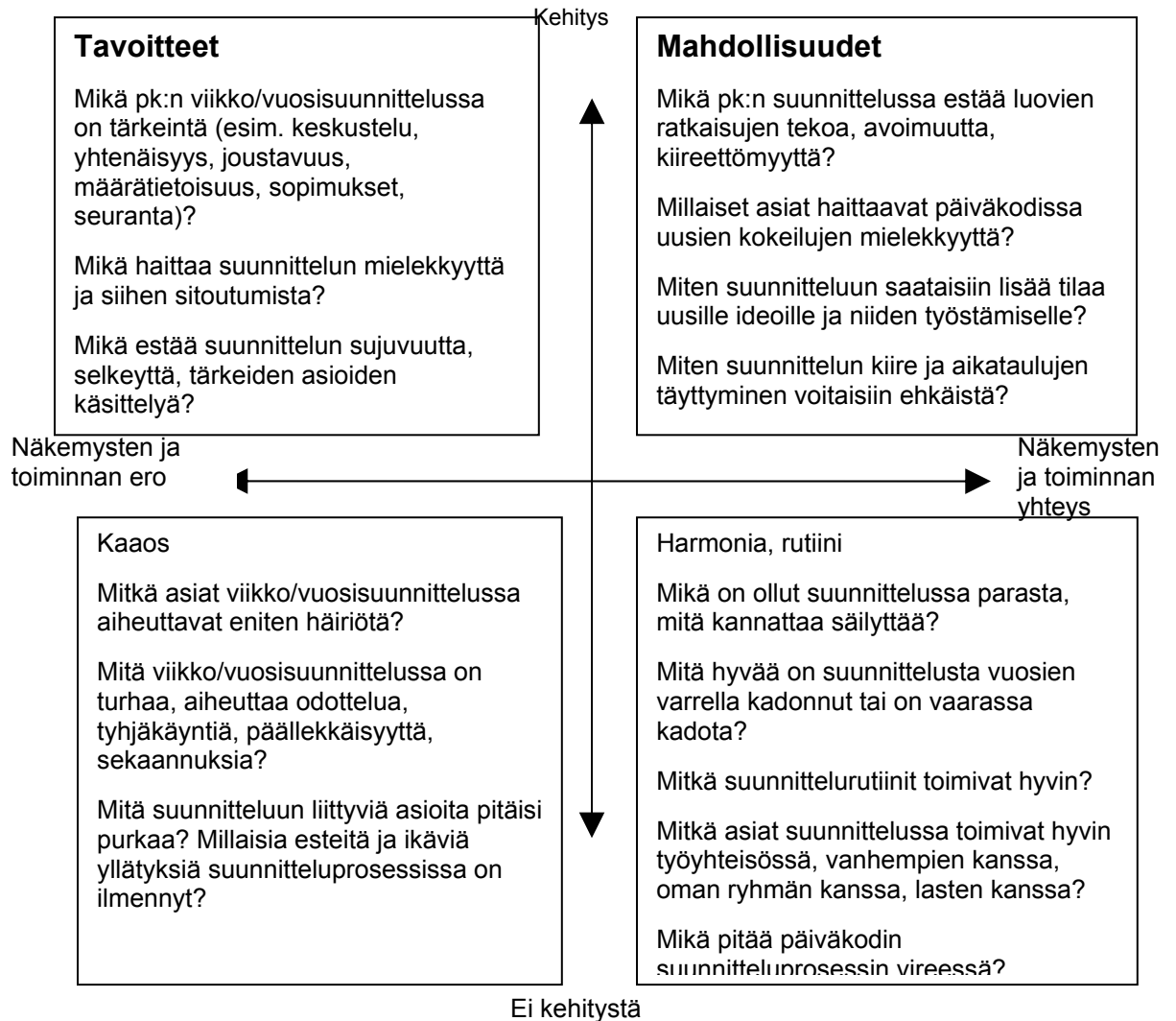
Kuva 32 Päiväkodin erilaisia orientaatiotapoja

Kuva 33 Suhtautuminen erilaisissa päiväkotitilanteissa

Kuva 34 Näkökulmat suunnitteluun liittyen (esimerkki)

Kuva 35 Kielen merkitys varhaiskasvatuksessa

Vasu	Muutospaineet
Pieni lapsi on alusta lähtien kiinnostunut ympäristöstään ja rakentaa kuvaa ympäröivästä maailmasta ja paikastaan siinä.	Pieni lapsi muokkaa alusta lähtien toiminnallaan ympäristöään ja on kiinnostunut aiheuttamastaan muutoksesta, joka aiheuttaa lapsen ja ympäristön suhteen muuttumisen.
Tässä prosessissa kielen merkitys on keskeinen.	Tässä prosessissa kielen merkitys on keskeinen.
Kieli tukee lapsen ajattelutoimintojen kehitystä ja kommunikaation kehitystä merkitysten välittäjänä.	Tässä todellisuuden muokkauksessa lasta auttaa sekä yhä parempi oman toiminnan jäsentäminen. että kyky tarttua ja käyttää oman yhteisönsä käyttämiä toimintaa ohjaavia merkityksiä.
Kielen tehtävä ajattelutoimintojen tukena korostuu lapsen kasvaessa, jolloin se liittyy ongelmanratkaisun, loogisen ajattelun ja kuvittelun alueille.	Kielen tehtävä todellisuuden tekemisessä korostuu lapsen kasvaessa, jolloin se liittyy lapsen persoonalliseen tapaan vaikuttaa tilanteiden kehittymiseen, tapahtumien etenemisen ennakointiin ja uusien todellisuutta muokkaavien mielikuvien kehittymiseen.
Kielen hallintaan liittyvät valmiudet ovat perustana oppimisvalmiuksille.	Oppiminen ja kielen hallinta kehittyvät sivutuotteena, kun lapsi löytää yhteyden oman toimintansa ja sen seurausten välillä.
Leikillä ja saduilla on varhaislapsuudessa erityinen merkitys lapsen kielen kehitykselle ja maailmankuva syntymiselle.	Leikissä lapsi voi nähdä omien mielikuviansa realisoituvan ja muokatessaan todellisuutta lapsi testaa mielikuviansa laatua ja tehokkuutta muokatessaan tapahtumien etenemistä.
Kielen oppiminen on aina luova ja persoonallinen prosessi, jossa jäljittelyllä on tärkeä merkitys.	Kielen käyttö on luova ja persoonallinen prosessi, jossa lapsen ja aikuisen toiminta saavat kummankin kommunikaation muuttamaan toinen toisiaan.
Aikuis- ja vertaissuhteissa lapset oppivat kulttuurisia ja sosiaalisia tapoja ja kommunikaatiomalleja.	Aikuis- ja vertaissuhteissa lapset omaksuvat persoonallisen tapansa osallistua kulttuuristen, sosiaalisten tapojen ja kommunikaatiomallien tuottamiseen.
Aluksi pieni lapsi ilmaisee aikomuksiaan kokonaisvaltaisesti elein,	Aluksi pieni lapsi tuottaa tapahtumia ja muutoksia ympäristössään (esim.

ilmein ja liikkeiden avulla.	aikuisen hymy) kokonaisvaltaisesti elein, ilmein ja liikkeiden avulla.
Pieni lapsi tarvitsee lähelleen kasvattajan, joka tuntee lapsen yksilöllisen tavan kommunikoida.	Tuottamansa ympäristön muutoksen kautta lapselle kehittyä persoonallinen tapa pitää yhteyttä ympäristön kanssa.
Kasvattaja eläytyy ja reagoi lapsen kontaktialoitteisiin ja näin rohkaisee lapsen halua vuorovaikutukseen.	Kasvattaja eläytyy ja reagoi lapsen toimintaan ja rohkaisee, suuntaa ja rajoittaa lapsen vuorovaikutusta.
Samalla hän vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja itsensä hyväksymistä.	Kasvattaja vahvistaa lapsen itsensä hyväksymistä suuntaamalla toiminnan kehitystä siten, että lapsi voi kokea toimintansa vaikutuksen olevan hyvä asia itselle ja muille.
Vähitellen lapsi oppii luokittelemaan asioita käsittein ja ymmärtämään niiden välisiä suhteita.	Vähitellen lapsi kehittää kokemustensa perusteella persoonallisen tavan suhtautua ympäristöön, joka vaikuttaa tilanteiden välisiin suhteisiin.
Lapsi oppii kyselemään.	Näin lapsi harjaantuu omaan tapansa orientoitua todellisuuteen.
Päivittäiset toimintarutiinit opettavat pienille lapsille eri tilanteisiin liittyvää kieltä.	Päivittäiset toimintarutiinit lisäävät lapsen tarvitsemää vakautta ja erilaiset tilanteet voivat lisätä sävyä ja syvyyttä vuorovaikutuksen muotoihin.
Kasvaessaan lapset liittävät leikissään kielen toimintaan, jolloin omien kokemusten, erityisesti leikin, merkitys kielen oppimisessa korostuu.	Lapsen kasvaessa kieli on yhä tehokkaampi toimintakulttuurin – vuorovaikutuksen muotojen – säätelijä. Leikissä lapsi voi luoda juuri omaan tilanteeseensa parhaiten soveltuvat kehittämisen työkalut.
Kielen avulla lapset muotoilevat leikkinsä tarkoitusta, kuvailevat sen etenemistä ja säätelevät suhteitaan.	Kieli on yhä keskeisempi leikin kehittämisen työkalu, jonka tarkoitus, kuvailu ja suhteiden säätely edelleen rikastavat toisiaan leikkiprosessissa.
Lapsella on luontainen taipumus sanoilla leikkittelyyn.	Lapsella on luontainen taipumus sanoilla leikkittelyyn ja niiden vaikutuksen kokeiluun.
Riimittelyt ja hassut merkityksettömät sanat ohjaavat lapsen huomiota merkityksestä kielen muotoon ja harjaannuttavat kielellisen tietoisuuden aluetta.	Riimittelyt ja kielipelit harjaannuttavat kielestä yhä runsaamman ja hienovireisemmän työkalun tilanteiden työstämiseen.
Lapset pitävät myös tarinoista.	Lapset pitävät myös tarinoista.
Lapsen itsensä keksimät tarinat sekä luova toiminta kasvattajan	Lapsen keksimät tarinat sekä luova toiminta kasvattajan kertomien

kertomien tarinoiden pohjalta kasvattavat luottamusta omiin kykyihin ja jatkuvaan itsensä ilmaisemiseen.	tarinoiden pohjalta suuntaavat kielen käyttöä olemassa olevien muotojen hallinnasta muotojen valmistamiseen.
Kirjallisuuden eri lajit kuuluvat alusta lähtien pienten lasten maailmaan.	Kirjallisuuden eri lajit kuuluvat alusta lähtien pienten lasten maailmaan.
Ne tutustuttavat lasta monipuolisesti ympäröivään maailmaan, kielen rikkauksiin ja harjoittavat kuuntelutaitoja.	Lapset voivat saada kontaktin monipuoliseen maailmaan, kielen rikkauksiin ja sävykkäämpiin kuuntelutaitoihin.
Kasvattaja ohjaa lapsen havaintoja, opettaa toimintatapoja sekä kuvailee ja selittää tapahtumia.	Kun kasvattaja havaitsee lapsen toimintatapojen kehittäjänä, hän voi tehokkaammin myös osallistua lapsen havaintojen, toimintatapojen ja tapahtumien syysuhteiden muotoutumiseen.
Lapselle tarjotaan malleja kielen ja käsitteiden oppimiseen ja puhetta, jota hän ymmärtää.	Aikuinen voi edesauttaa vain sellaista toimintaa, jonka hän havaitsee. Samoin lapsi voi ammentaa vain sellaisesta kommunikaatiosta, jolla on kontakti hänen orientaatioonsa.
Lapsi tarvitsee kielen kehitystä tukevan virikkeellisen ja toiminnallisen kasvuympäristön, jossa hän voi havainnoida sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä.	Jos lapsi saa harjaantua molemminpuoliseen toisiaan arvostavaan kommunikaatioon, hänen kielensä ulottuu yhä syvemmälle yhteisön käyttämän työkalun dynamiikkaan, niin puhuttuun kuin kirjoitettuunkin.